

ТРИУМФ УКРАЇНСЬКОЇ БРІОЦЕНОЛОГІЇ

Гапон С.В. Синтаксономія мохової рослинності України (Лісостеп) : монографія. – Полтава : ФОП Кулібаба, 2014. – 88 с.

Монографія «Синтаксономія мохової рослинності України (Лісостеп)» належить перу відомого в Україні і за її межами ботаніка-бріолога, доктора біологічних наук, професора, завідувача лабораторії бріології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка Світлани Василівни Гапон, яка вперше в Україні здійснила дослідження бріоценозів крупного біому. Результати цієї роботи були покладені в основу докторської дисертації, яка отримала високу оцінку та схвалення наукової академічної спільноти.

У монографії наведено синтаксономію мохової рослинності України (в межах Лісостепу), виконаної на засадах європейської школи Ж. Браун-Бланке. Класифікаційна схема включає 39 асоціацій, 17 субасоціацій та 18 безрангових угруповань, які відносяться до 20 союзів, 13 порядків та 9 класів. За обраною схемою дається характеристика виділених синтаксонів, висвітлені особливості їх поширення та проаналізований блок діагностичних видів. Особлива увага автором приділена новим для науки класифікаційним одиницям, зокрема 4 асоціаціям, 4 субасоціаціям та 17 безранговим угрупованням.

Структура монографії витримана в академічному стилі. Вона розпочинається вступом, у якому стисло дається аналіз і висвітлюються актуальні завдання досліджень, та трьох розділів. У першому – розглядається сучасний стан класифікації мохової рослинності в Україні. Рецензована монографія є по суті першим зведенням подібного роду і своєрідною точкою відліку для розвитку даного наукового напрямку в Україні.

Другий розділ присвячений аналізу основних методологічних підходів та побудові класифікаційної схеми відповідно до принципів західноєвропейської школи Ж. Браун-Бланке та «Кодексу фітосоціологічної номенклатури».

Третій розділ «Мохова рослинність Лісостепу України» є основним у роботі. У ньому дається поглиблена характеристика синтаксонів 9 класів даного типу організації рослинності – *Ceratodonto purpurei-Polytrichetea piliferi* Mohan 1978, *Grimmietea alpestris* Had. & Vondr. 1962, *Cladonio digitatae-Lepidozietea reptantis* Jez. & Vondr. 1962, *Grimmietea anodontis* Had. & Vondr. in Jez. & Vondr. 1962, *Psoretea decipientis* Matt, ex Follm. 1974, *Neckeretea complanatae* Marst. 1986, *Frullanio dilatatae-Leucodontetea sciuroidis* Mohan 1978 em. Marst. 1985, *Pleurochaeta squarrosae-Abietinelletea abietinae* Marst. 2002 та *Hylocomietea splendidis* Marst. 1992. Для кожної асоціації за єдиною схемою наведені характеристика екологічних умов місцезростань, ценотична приуроченість, особливості поширення та ін. Значна увага приділена внутрішнім таксономічним одиницям. Останнє має особливу значущість для даного типу рослинності, зумовлено її багатством ієрархічними рангами і можливістю проведення

широких порівнянь, зокрема з центрально- та західноєвропейськими синтаксонами. Це має стати майбутнім завданням школи С.В. Гапон.

Завершує монографію заключення у якому підводяться підсумки виконаної роботи та накреслені завдання подальших досліджень. Список літератури достатньо повний. У ньому представлені новітні праці вітчизняних та зарубіжних авторів, які мають безпосереднє відношення до виконаної роботи. Алфавітний покажчик назв синтаксонів мохової рослинності додає зручності для користування монографією. Оцінюючи виконану роботу, в цілому вважаю, що вона завершує певний етап розвитку ботаніки і утверджує пріоритет української бріоценології у світовій науці та має бути опублікованою.

Д.В. Дубина